Liikuntaneuvonnan, ravitsemusohjauksen ja - hoidon kirjaaminen ja tilastointi

Liikuntaneuvonnan ja ravitsemuksen kirjaaminen ja tilastointi yhdyspinnalla – koulutus- ja keskustelutilaisuus 14.1.2025 LIIRA-hanke

Kirsti Sammallahti
Johtava ravitsemusterapeutti
Pirkanmaan hyvinvointialue
Kuntoutus ja psykososiaalinen tuki vastuualue
Ravitsemusterapiayksikkö
050 5283298, kirsti.sammallahti(at)pirha.fi

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tavoitteena asukkaiden hyvä toimintakyky ja hyvinvointi

- Asukkaita tukevat ja auttavat kunta ja sen liikuntapalvelut sekä hyvinvointialue. Lisäksi muut toimijat, kuten järjestöt
- Terveyttä edistäviä elintapoja on useita, merkittäviä ovat monipuolinen, hyvä ravitsemus ja liikunnallinen aktiivisuus

Kuvio 1. Ravitsemusterveyden edistäminen, yhdyspinnat ja palveluesimerkkejä

RAVITSEMUSTERVEYTTÄ EDISTETÄÄN VAIKUTTAVASTI YHTEISTYÖSSÄ
Policy Brief- toimenpidekannanotto 2023, VRN

Liikuntaneuvonta, ravitsemusohjaus ja - hoito

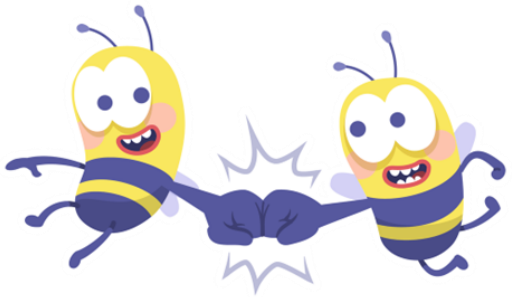

Hyvinvointialueen perustehtävät

- Hyvinvointialueet vastaavat sote-palvelujen järjestämisestä ja niissä tapahtuvasta ravitsemusterveyden edistämisestä, johon kuuluvat ennalta ehkäisevät toimet, elintapaohjaus sekä sairauksien ravitsemushoito ja ravitsemusohjaus sekä ruokapalvelut
- Hyvinvointialueen palveluissa kannustetaan ja tuetaan liikunnalliseen elämäntapaan. Kuntouttava toiminta tähtää toimintakyvyn ylläpitämiseen ja palauttamiseen

Kunnan perustehtävät

- Kunnat vastaavat esimerkiksi varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta (mukaan lukien ruokapalvelut, ruokakasvatus ja kotitalousopetus), liikunta- ja kulttuuripalveluista, työllistymispalveluista, maahanmuuttajien kotouttamisesta ja ennakoivista asumispalveluista, joihin kaikkiin tulisi sisällyttää ravitsemusterveyttä ylläpitäviä, edistäviä ja mahdollistavia toimia.
- Liikuntapalveluihin sisältyy liikuntaneuvontaa

Kirjaamisen merkitys

- Potilaan hoidon suunnittelun, toteutuksen ja seurannan kirjaaminen sekä hoidon jatkuvuuden varmistaminen
- Potilaan tiedonsaantioikeus ja oikeusturva
- Terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeusturva
- Terveydenhuollon palveluiden turvallisuus ja laadunvalvonta
- Tutkimus ja opetus
- Toiminnan suunnittelu, seuranta ja arviointi paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla
- Hyvinvointialueiden kansallinen ohjaus ja rahoituksen määrittäminen

Rakenteistamisen hyödyt

Hyödyt ammattilaiselle, organisaatiolle ja kunnalle

- Potilastiedon laatu parantuu yhdenmukaisemman kirjaamisen avulla
- Kertakirjaamisen periaate
- Tiedon löytäminen ja jatkohyödyntäminen on helpompaa omassa toimipisteessä ja th organisaatioissa
- Palvelujen toteutumisen arviointi sekä toiminnan ohjaus ja seuranta helpompaa
- Samoin lakiperustaiset, valtakunnan tason valvonta- ja seurantatehtävät helpottuvat
- Tietoa voidaan käyttää toissijaisesti myös kliiniseen tutkimukseen, laadun arviointiin ja kustannusten seurantaan

Rakenteistamisen hyödyt

Hyödyt potilaalle

- Hoidon laatu parantuu
- Tiedon saatavuus lisää potilasturvallisuutta
- Potilaan oikeusturva parantuu
- Tulkintaepäselvyyden vähenee yhteisen käsitteistön myötä
- Omakanta.fi
  - Tietojen lukeminen, reseptit ja Omatietovaranto (tulevaisuudessa)

Yksi iso tietosisältö vs itsenäinen joukko tiedon osia

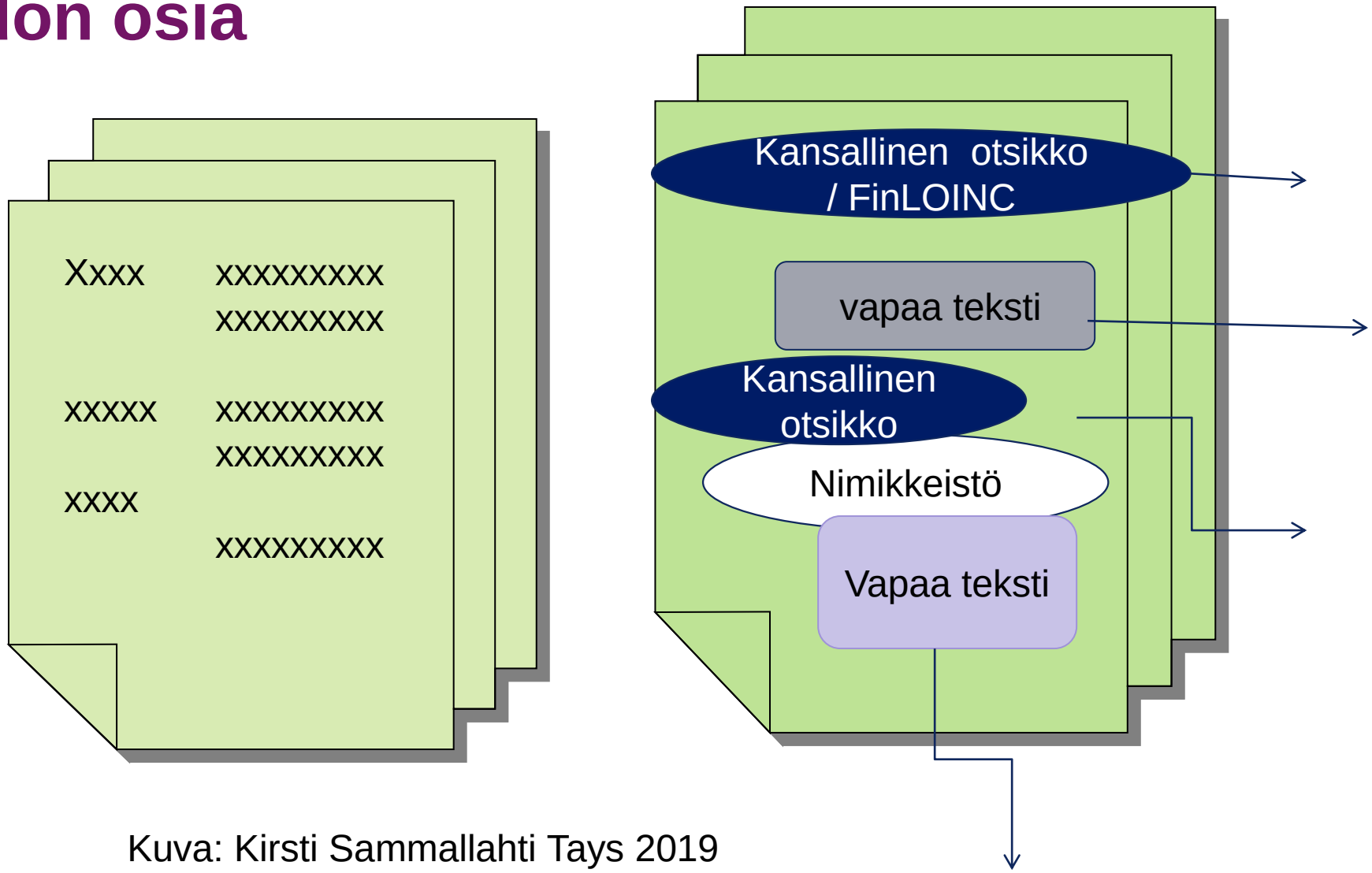

Kuva: Kirsti Sammallahti Tays 2019

Yleistä kirjaamisesta Opas sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 12/2024

5.5 Potilasasiakirjoihin kirjattavat keskeiset hoitotiedot

Potilasasiakirjamerkinnöistä tulee tarpeellisessa laajuudessa ilmetä keskeiset hoitotiedot

- tulosyy, esitiedot, nykytila, havainnot, tutkimustulokset
- ongelmat, taudinmääritys tai terveysriski, johtopäätökset
- hoidon suunnittelu, toteutus ja seuranta, sairauden kulku
- Loppulausunto

Potilastiedon kirjaamisen yleisopas 6.0 06/2024

- Tässä yleisoppaassa kuvataan keskeisiä potilastiedon rakenteita ensisijaisesti kirjaajan näkökulmasta
- Potilastiedon kirjaamisen yleisoppaassa kuvataan tarkemman asiakohtaisen kirjaamisen tasolla seuraavia kokonaisuuksia: potilaan perustiedot, hoidon antajan ja palvelutapahtuman tunnistetiedot, **tulosyy, käyntisyy ja diagnoosi, riskitiedot, terveyteen vaikuttavat tekijät, tutkimukset ja mittaukset, toimenpiteet,** lääkehoito, ennaltaehkäisy ja rokotukset, lausunnot ja todistukset, yhteenvetotiedot sekä terveys- ja hoitosuunnitelma.
- Kansalliset otsikot ja niiden käytön kuvaukset koodistopalvelussa AR/YDIN-Otsikot ja yleisoppaassa

Liikuntaneuvonta ja ohjaaminen liikuntaneuvontaa

Hva:n työntekijä

Keskustelee asiakkaan/potilaan kanssa aktiivisen elämäntavan ja liikkumisen merkityksestä. Motivoi ja kannustaa

- Kuntoutus- ja erityistyöntekijät kirjaavat antamansa liikuntaohjauksen ja ohjauksen liikuntapalveluihin *Kuntoutus* - otsikon alle. Ohjauksen liikuntapalveluihin voisi kirjata vaihtoehtoisesti *Suunnitelma* - otsikon alle

Lähettäminen liikuntaneuvontaan

Käytäntöjä kehitetään

- Liikkumislähete tai teksti LIIKUN – näkymälle, joka linkitetään kansalliselle ERITYIS- näkymälle
- Hyvinvointialueen potilastietojärjestelmään liikuntaneuvojilla on rajattu käyttöoikeus. He eivät näe erikoisala- tai ammatillisille näkymille kirjattuja tekstejä

Lähetteessä hyvä olla seuraavat tiedot

- Miksi ohjataan liikuntaneuvontaa, esim. liian vähäinen liikkuminen ja ylipaino
- Liikkumiseen ja toimintakykyyn vaikuttavat seikat, ongelmat, oleelliset diagnoosit ja lääkitystiedot, fysiologiset mittaukset ja muut tarpeelliset tutkimukset

Kunnan liikuntaneuvonta kirjaa potilastietojärjestelmään kysymys 1

- Kun annetaan ptj oikeudet, määritetään palvelumuoto - luokka
- Liikuntaneuvonnan osalta tulisi hyvinvointialueilla ja kansallisesti määrittää käytetäänkö liikuntaneuvonnassa palvelumuotoa

T59 Muu kuntoutus ja erityisterapia

vai

T90 Muu palvelutoiminta

- ➢ Tiedot toteutuneen liikuntaneuvonnan määrästä poimitaan oman organisaation tietoaltaaseen hva ja kuntien yhteiseen raportointiin
- ➢ Tiedot siirtyvät Avohilmoon samalla tavalla

Elintapaohjauksen kirjaamisen otsikot, käyttö ammattiryhmän mukaisesti

- Diagnoosi
- Käyntisyyn kirjaaminen
- Esitiedot
- Hoidon tarve
- Hoidon tavoitteet
- Toimintakyky
- Fysiologiset mittaukset
- Testaus- ja arviointitulokset
- Nykytila
- Terveyteen vaikuttavat tekijät
- Hoitotoimet
- Toimenpiteet
- Kuntoutus
- Ennaltaehkäisy (preventio)
- Hoidon tulokset
- Suunnitelma

LIIKUNTANEUVUONNAN JA RAVITSEMUSOHJAUKSEN KIRJAAMINEN NÄKYMILLE

10.1.2025 Kirsti Sammallahti Pirha/Tays

Kansallinen otsikko*	Kuvaus	Elintapaohjauksen kirjaaminen
Diagnoosi	Otsikko, jonka alle lääkäri kirjaa käynnillä tai hoitojaksolla todetut tai hoidetut sekä muut potilaan käynnillä tai hoitojaksolla hoitoon oleellisesti vaikuttaneet taudin tai tautien olemassaolon ja laadun määrittävät diagnoosit.	Esim. E66.01 Tavallinen (energian saannin ja kulutuksen epäsuhdasta johtuva) lihavuus, E66.00 Metabolinen oireyhtymä, F51.0 Ei – elimellinen unettomuus, G47.0 Unen alkamisen ja ylläpitämisen häiriö, Z72.3 Fyysisen harjoittelun puuttuminen.
Käyntisyyn kirjaaminen	Hoidon syy: otsikko, jonka alle muut terveydenhuollon ammattihenkilöt kuin lääkärit kirjaavat palvelutapahtumassa arvioimansa potilaan hoidon syyt Huom. Hoidon syyt kirjataan käyttäen ICPC 2 -luokitusta tai lääkärin aiemmin potilaalle diagnosoimien tautitilojen ICD-10-koodeja. Lisäys: Tieto käyntisyystä kirjataan Hoidon syy -otsikon alle tai suoraan tietorakenteeseen, tiedon kirjaamista varten osoitettuun kenttään.	Tee itsellesi työn nopeuttamiseksi lista ICD ja ICPC-koodeista
Esitiedot	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan tai hänen edustajansa antamat tai aiemmista potilaskertomuksista kootut tiedot terveystarkastuksista tai terveysongelmien alkamisesta, oireista ja kulusta tai hoitoon vaikuttavista muista olennaisista tekijöistä	**Aiemmin saatu ohjaus** ravitsemuksesta, liikunnasta, unesta sekä tupakasta ja päihteistä.
Hoidon tarve	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan hoidon tarve, jonka syynä ovat potilaalla todetut tai hänen kokemansa terveysongelmat, joita pyritään ennaltaehkäisemään, ratkaisemaan tai lievittämään hoidon ja ohjauksen avulla Huom. Tämän otsikon alle kirjataan myös hoidon tarpeen arvioinnin perusteella todetut tarpeet.	Hoitotyöntekijät käyttävät tätä otsikkoa.
Hoidon tavoitteet	Otsikko, jonka alle kirjataan hoidon suunnittelussa määritellyt potilaan hoidon kannalta oleelliset tavoitteet. Huom. Hoidon tavoitteiden toteutuminen tulee olla arvioitavissa.	Hoitotyöntekijät käyttävät tätä otsikkoa.

Toimintakyky	Otsikko, jonka alle kirjataan tietoa potilaan kyvystä ja edellytyksistä selviytyä arjen toimintojen fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista ja kognitiivisista vaatimuksista sekä näihin liittyvä kehitys tai muutokset Huom. Otsikon alle kirjataan lisäksi tiedot toimintakykyyn vaikuttavista ympäristötekijöistä.	Toimintakykyä kirjataan ammattiryhmä ja toimipistekohtaisesti joko vapaata tekstinä tai ICF viitekehyksen lisäotsikoilla täydentäen. Kansallisten ohjeiden mukaan **uneen liittyvä nykytilan kuvaus,** kuten unen määrä ja laatu kirjataan tähän.
Fysiologiset mittaukset	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan elintapojen, fyysisten elintoimintojen tai ominaisuuksien mittauksista tai arvioinneista saatuja tuloksia sekä näiden perusteella tehdyt johtopäätökset Huom. Tietoja kirjataan käyttäen apuna FinLOINC- luokitusta.	Fysiologiset mittaukset kirjataan potilastietojärjestelmän mukaan FinLOINC koodeilla, kansallisen otsikon Fysiologiset mittaukset alle tai paikallisesti sovitulla tavalla. Kansallinen koodistopalvelu: THL/Tietosisältö - Fysiologiset mittaukset
Testaus- ja arviointitulokset	Otsikko, jonka alle kirjataan henkilölle tehdyt arviointitutkimukset, testaukset, kyselyt ja haastattelut sekä niihin perustuvat johtopäätökset	Ravitsemusterapeutit kirjaavat nykyiset ruokailutottumukset, ravintoanamneesin ja ravinnonsaannin tämän otsikon alle.
Nykytila	Otsikko, jonka alle kirjataan terveydenhuollon ammattihenkilön tekemän tutkimuksen tai selvityksen perusteella saadut tiedot potilaan senhetkisestä tilasta	
Terveyteen vaikuttavat tekijät	Otsikko, jonka alle kirjataan henkilön terveyteen ja sairauteen liittyviä elintapoja ja elämäntilanteita tai muita terveyteen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi ravitsemus, liikunta, tupakointi ja päihteiden käyttö	**Kirjataan vain tiedot elintavoista, ei ohjausta** **Nykyiset liikuntatottumukset**. Vajaaravitsemuksen riskin arvioinnin, Diabetesriskitestin ja Finriskilaskurin tulokset. Tupakointi (tupakointistatus, askivuosi, Fagerströmin nikotiiniriippuvuustesti), tupakkatuotteet. Alkoholi (AUDIT ja AUDIT C testi) ja päihteet. Osassa potilastietojärjestelmissä tietoja tallennetaan FinLOINC- luokituksen avulla. FinLOINC-luokituksen käyttäminen on ensisijainen kirjaamistapa.
Hoitotoimet	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan suunniteltu tai toteutunut hoito, jolla vastataan potilaan hoidon tarpeisiin ja asetettuihin tavoitteisiin ja joita ei kirjata muiden hoidon toteutuksen otsikoiden, esimerkiksi toimenpiteiden, kuntoutuksen tai lääkehoidon, alle	Hoitohenkilöstö kirjaa antamansa ravitsemus- ja elintapaohjauksen ja -hoidon tähän. Myös lääkäri voi kirjata tähän (katso Toimenpiteet)

Lisäys lääkärin kirjaamiseen. Edellytys, että ptj:ssä näkymällä Toimenpiteet otsikon alta tieto siirtyy tilastointialustalle.

Toimenpiteet	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaalle tehdyt tai suunnitellut invasiiviset toimenpiteet, joilla on merkitystä potilaan hoidon kannalta, esimerkiksi hoitotyöhön kuuluvat, kirurgiset tai tutkimuksiin liittyvät toimenpiteet Huom. Potilaalle suoritetusta leikkauksesta ja muusta vastaavasta toimenpiteestä tulee laatia yksityiskohtainen leikkaus- tai toimenpidekertomus. Toimenpidekertomuksessa tulee esittää perustelut toimenpiteen aikana tehdyille ratkaisuille sekä mahdolliset komplikaatiot.	Lääkäri voi kirjata antamansa ravitsemus- ja elintapaohjauksen perusterveydenhuollon THL-Toimenpideluokitusta käyttäen ja vapaana tekstinä. **Ravitsemuksen ohjaus** OAB72 Painonhallinta- ja laihdutusohjaus OAB73 Vajaa-ravitsemuksen ehkäisy ja hoito OAB74 Sairauden hoitoon ja kuntoutukseen liittyvä ravitsemusohjaus OAB75 Terveyden ylläpitoon liittyvä ravitsemusohjaus OAB76 Yleinen ravitsemus- ja elintarvikeneuvonta ja vapaa teksti **Unen** OAB42 Tunnettuun terveysongelmaan liittyvä neuvonta ja vapaa teksti **Liikunnan ohjaus** OAB36 Liikuntaan liittyvä neuvonta ja ohjaus ja vapaa teksti OAB77 Keskustelu liikuntatottumuksista ja ohjaus
Kuntoutus	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan moniammatillisen kuntoutuksen ja terapia- ja erityispalveluiden toteutukseen, sisältöihin tai toimintoihin avo- ja laitoshoidossa liittyviä tietoja	Kuntoutus- ja erityistyöntekijät kirjaavat antamansa ohjauksen ja neuvonnan tämän otsikon alle. Nimikkeistöjen otsikoita voidaan käyttää lisäotsikoina eli tarkentimina. Esim. RD 211 ravitsemusohjaus yksilölle, RF211 Terveyttä edistävä neuvonta, RT238 Levon edistäminen.

Ennaltaehkäisy (preventio)	Otsikko, jonka alle kirjataan rokotuksiin, terveyskasvatukseen, terveyden edistämisen ohjaukseen ja ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon tähtäävään toimintaan liittyvä tieto.	Elintapaohjaus, jonka tavoitteena on edistää kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia, sekä ehkäistä sairauksia ja tunnistaa ne mahdollisimman varhain, kirjataan tämän otsikon alle, mm. terveysneuvonta ja – tarkastusten sekä seulontatutkimuksien yhteydessä. Ennaltaehkäisevää elintapaohjausta toteutetaan mm. neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, iäkkäiden neuvontapalveluissa ja työterveyshuollossa. Kuntoutus- ja erityistyöntekijöiden työterveyshuollossa toteuttamat ennaltaehkäisevät toimet kirjataan tämän otsikon alle.
Hoidon tulokset	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan tilassa tapahtuneet muutokset, joita arvioidaan suhteessa hoidon tarpeeseen, hoidon tavoitteisiin ja/tai toteutuneeseen hoitoon	Hoitotyöntekijät käyttävät tätä otsikkoa.
Suunnitelma	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan terveydentilaa, tutkimusta, hoitoa, kuntoutusta ja niiden järjestämistä palvelutapahtuman yhteydessä käsittelevä suunnitelma sekä palvelutapahtuman jälkeen tapahtuvaksi suunniteltu jatkohoito Huom. Hoitojaksojen välinen (avohoidon) potilaan ja terveydenhuollon eri toimijoiden yhteinen hoitosuunnitelma kirjataan ensisijaisesti Tiedonhallintapalvelussa ylläpidettävään terveys- ja hoitosuunnitelmaan.	Ravitsemus- ja elintapaohjauksen toteutuksen suunnitelma tai jatkoon ohjaaminen nykyisessä palvelutapahtumassa tai jatkohoitopaikassa.

* Ajantasaisin, virallinen otsikkoluokitus on ladattavissa koodistopalvelimelta AR/YDIN- Otsikot

RAV näkymän kansalliset otsikot ja nimikkeistön käyttö

lyhennelmä RAVITSEMUSTERAPEUTTIEN TYÖRYHMÄN NÄKEMYS KANSALLISIIN OTSIKOIHIN JA NIIDEN SISÄLTÖIHIN
Tammikuu 2020, joka päivitetään 2025.

Hoidon syy

- Kirjataan diagnoosi ICD (tapahtuma tai pitkäaikaisdg), ICPC, hoidon syy (työntekijän kuvaus) tai tulosyy (potilaan oma arvio). ICD tai ICPC koodistojen kirjaaminen voi olla rakenteisesti tehty, hoidon syy tarkentaa ravitsemusterapian sisältöä.

Esitiedot (anamneesi)

Terveyteen vaikuttavat tekijät

Fysiologiset mittaukset

Toimintakyky

Testaus- ja arviointitulokset

- RD134 Vajaaravitsemuksen riskin seulonta (käytetään jos *Terveyteen vaikuttaviin tekijöihin* kirjattua NRS-2002 tmv pistemäärää ja tulosta halutaan kommentoida tarkemmin).
- RD135 Ravitsemustilan arviointi
- RD112 Ravintoanamneesi
- RD120 Ravinnonsaannin määrittäminen
- RD170 Ravinnontarpeen arviointi
- RD140 Ravitsemuksen kokonaisarvio
- RD160 Ravitsemushoidon seuranta

Kuntoutus

- RD210 Ravitsemusohjaus
- RD211 Ravitsemusohjaus yksilölle
- RD214 Ravitsemusohjaus ryhmälle
- RD212 Moniammatillinen ravitsemusohjaus
- RD213 Lähihenkilöiden ravitsemusohjaus
- RD220 Ravitsemusohjeen laatiminen
- RD230 Ruoanvalmistuksen opetus
- RD240 Elintarvikevalintojen ohjaus
- RD250 Opetusaterian ohjaus

Suunnitelma

- RD150 Ravitsemushoitosuunnitelma

- Käytäntö Pirhassa: OAB koodit kirjataan tilastointikohdassa, ei näkymällä Toimenpiteet otsikon alle.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Kunnan liikuntaneuvonta kirjaa potilastietojärjestelmään Kysymys 2

- Millä kansallisilla otsikoilla liikuntaneuvonta kirjataan?

Esimerkkejä

1. ***Hoidon syy***
2. ***Esitiedot***
3. ***Terveyteen vaikuttavat tekijät*** – alle mm. nykyiset liikuntatottumukset
4. *Toimintakyky* - otsikon alle liikuntaa rajoittavat tekijät (esimerkiksi vasen polvi kipeä)
5. ***Fysiologiset mittaukset-*** otsikon alle tai ensisijaisesti FinLOINC- koodeilla pituus, paino jne
6. ***Testaus- ja arviointitulokset*** alle mittaukset, haastattelut, kyselyt
7. **Hoitotoimet** / *Ennaltaehkäisy/ Toimenpiteet* - otsikon alle ohjaus
8. **OAB - koodit**, Toimenpiteet kautta tai tilastointi-välilehdellä
9. Suunnitelma

1. ***Hoidon syy***
2. ***Fysiologiset mittaukset***
3. ***Hoidon tarve (ensikäynnillä)***
4. ***Hoidon tavoitteet (ensikäynnillä)***
5. ***Hoitotoimet***
6. ***Hoidon tulokset (seurantakäynnillä)***
7. ***Toimenpiteet (koodit)***
8. ***Suunnitelma***

Kunnan liikuntaneuvonta kirjaa potilastietojärjestelmään Kysymys 3

- UKK-instituutti-liikuntalajinimikkeistö halutaanko kerätä tietoa, mihin liikuntalajeihin on ohjattu tai mikä on toteutunut?

Toteutuneen liikuntaneuvonnan kirjaaminen OAB koodeilla, uudet koodit tammikuu 2025

OAB36 Liikunnan puheeksi otto

- Ammattilainen ottaa liikkumistottumukset ja liikkumisen hyödyn kertaluontoisesti puheeksi asiakkaan kanssa

OAB77 Liikkumisen edistämisen mini-interventio

- Ammattihenkilö arvioi liikkumisen tarpeen ja toteuttaa liikkumisen edistämisen mini-intervention, jonka mukaisesti hän ohjaa asiakkaan omatoimiseen tai ohjattuun liikuntatoimintaan ja/tai lähettää asiakkaan prosessinomaiseen liikuntaneuvontapalveluun.

OAB78 prosessinomainen liikuntaneuvonta

- Asiakas osallistuu prosessinomaiseen liikuntaneuvontaan, joka on vaiheittain etenevä ja tavoitteellinen. Se sisältää useampia tapaamisia ja/tai yhteydenottoja ammattihenkilön ja asiakkaan kesken

Julkaisutilaisuudessa annettu ohje: Koodit ovat kaikkien käytettävissä. Alueella voidaan sopia koodia käytöstä.

Toteutuneen ravitsemusohjauksen ja – hoidon kirjaaminen - koodit kaikille

Taulukko 1. Keskeiset HYTE- rahoituksen* ja toiminnan mittaamisen THL-Toimenpideluokituksen koodit

Pirha /KS

Lähteet: Kansallinen koodistopalvelu THL-Toimenpideluokitus,
Pirkanmaan alueellisen ravitsemustyöryhmän kirjaamissuositus 2018

Tunnus ja pitkä nimi koodistopalvelimella	Määritelmä koodistopalvelimella	Esimerkkejä käytöstä elintapaohjauksessa
Ravitsemus		
OAB72 * Painonhallinta- ja laihdutusohjaus	Ravitsemukseen, painonkehitykseen ja aineenvaihduntaan liittyvä neuvonta ja ohjaus	Ylipainoiset lapset ja aikuiset, lihavuusleikkaus, diabetes ja valtimotaudit potilaat, joille keskeistä on painonhallinta
OAB73 Vajaaravitsemuksen ehkäisy ja hoito		Tehostettu ravitsemusohjaus: tehostettu ruokavalio (RE), toiveruoat ja –välipalat, täydennysravintovalmisteet, letkuravitsemus tai suonensisäinen ravitsemus. Esim. vajaaravitut tai vajaaravitsemuksen riskissä olevat (todettu NRS 2002 tai MNA- testillä), tahaton painonlasku
OAB74 Sairauden hoitoon ja kuntoutukseen liittyvä ravitsemusohjaus		Tyypin 1 ja 2 diabetes, valtimotauti, keliakia, tulehdukselliset suolistosairaudet, maksa- tai munuaissairaus, ruoka-allergia tai -yliherkkyys, syömispulmat, syömishäiriö, neurologinen sairaus
OAB75 * Terveyden ylläpitoon liittyvä ravitsemusohjaus		Ruokailun ravitsemuksellinen riittävyys (esim. kasvis- tai rajoittunut ruokailu), raskauden aikainen ravitsemus, lapsen ruokailutottumusten ohjaus, ennaltaehkäisevä ravitsemusohjaus
OAB76 * Yleinen ravitsemus- ja elintarvikeneuvonta		

Kaikki mikä tehdään kirjataan.

Kaikki mikä on kirjattu on tehty

Teet tärkeää työtä

Kiitos!

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tammikuu 2020

RAVITSEMUSTERAPEUTTIEN TYÖRYHMÄN NÄKEMYS KANSALLISIIN OTSIKOIHIN JA NIIDEN SISÄLTÖIHIN

Kansallinen otsikko	**Kuvaus** (koodistopalvelimella kohdassa AR/YDIN - Otsikot)	**Lisäohjeita RAV-näkymälle otsikon alle kirjaamiseen**	**Nimikkeistön nimike, jota suositellaan tarkentamaan kansallista otsikkoa ja jäsentämään kirjausta** **Muuta huomioon otettavaa**
Tulosyy	Otsikko, jonka alle kirjataan tieto potilaan hoitoon hakeutumisen syystä.	Hoitoon hakeutumisen syy potilaan tai hänen edustajansa kuvaamana.	Vapaa teksti
Hoidon syy **Käyntisyy**	Otsikko, jonka alle muut terveydenhuollon ammattihenkilöt kuin lääkäri kirjaavat käynnillä tai hoitojaksolla arvioimansa käynnin tai hoitojakson kontaktin syyn Huom. Hoidon syy voidaan kirjata ICPC 2 -luokitusta tai lääkärin aiemmin potilaalle diagnosoimien tautitilojen ICD-10 -koodeja käyttäen.	Hoidon syyksi täsmentyvät tapaamisen edetessä ne oireet tai sairaudet, jotka ovat käsiteltävänä kyseisellä käynnillä tai hoitojaksolla. Joissakin potilastietojärjestelmissä Käyntisyy otsikko korvaa Hoidon syy -otsikon.	Kirjataan ICPC-2 – luokituksella tai lääkärin aiemmin tekemillä ICD-10 luokituksen mukaisilla diagnooseilla toimipistekohtaisten käytäntöjen mukaan. Näitä täydentävänä koodina voi käyttää Z71.3 Ruokavalioneuvonta (THL-Tautiluokitus ICD-10) sellaisenaan tai lisätekstillä täydentäen. esim. Z71.3 Ruokavalioneuvonta, PEG ravitsemuksen suunnittelu.
Esitiedot	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan, hänen omaisensa tai saattajansa antamat tai aiemmista potilaskertomuksista kootut tiedot sairauden alkamisesta, kulusta ja saadusta hoidosta sekä hoitoon vaikuttavista muista oleellisista sairauksista ja ongelmista.	Ravitsemushoidon kannalta oleelliset nykysairauteen tai ongelmaan liittyvät tiedot, kuten sairauden kulku ja siihen vaikuttavat muut sairaudet, oireet, lääkitys, tutkimustulokset, aiempi hoito ja ravitsemushoito, elinympäristö ja elämäntilanne.	Vapaa teksti

Toimintakyky	Otsikko, jonka alle kirjataan tietoa potilaan kyvystä selviytyä arjen toimintojen fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista ja kognitiivisista vaatimuksista sekä näihin liittyvä kehitys tai muutokset.		Suositellaan käytettäväksi Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen (ICF) mukaista viitekehystä, mutta tietoja voi kirjata myös vapaana tekstinä. Vapaan tekstin jäsennykseen voidaan käyttää lisäotsikkoina ICF-luokituksen mukaisia toimintakyvyn osa-alueita, aihealueita (pääluokkia) tai yksityiskohtaisempia kuvauskohteita. Käyttökelpoisia lisäotsikoita ovat esim. pääluokat: – Ruoansulatus-, aineenvaihdunta- ja umpieritysjärjestelmän toiminnot (b510 Ravinnonottotoiminnot) - Liikkuminen (d450-469 Käveleminen ja liikkuminen) Huom. Liikuntatottumukset kirjataan Terveyteen vaikuttaviin tekijöihin - Mielentoiminnot (b134 Unitoiminnot) Toimintakyky-otsikon alle kirjattavat tiedot voivat pohjautua myös erilaisin toimintakykymittarein tuotettuun tietoon.
Terveyteen vaikuttavat tekijät	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan terveyteen ja sairauteen liittyviä elintapoja ja elämäntilanteita tai muita terveyteen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi tupakointi ja päihteiden käyttö.	Potilaan/asiakkaan ravitsemushoidossa tarpeelliset kyselyillä, mittareilla ja testeillä selvitetyt tiedot elintavoista ja terveyteen vaikuttavista tekijöistä.	Kirjataan testitulokset ja mittareilla saadut indeksiluvut niitä kommentoimatta (esim. NRS-2002 pisteet 4, kohtalainen vajaaravitsemuksen riski) käyttäen mittarin koko nimeä seurantaa varten. Elintavat ja terveyteen vaikuttavat tekijät voidaan kirjata myös vapaana tekstinä, esim. liikuntatottumusten laji, kesto ja tiheys. Testejä ja mittareita ovat mm.: - Vajaaravitsemuksen riskin seulonta (NRS 2002, MUST, MNA) - Ravitsemustilan arviointi (SGA, PG-SGA, MNA) - Syömishäiriön seulonta (BES, BITE) - Diabetesriskitesti - Finriskilaskuri - Fagerströmin nikotiiniriippuvuustesti - AUDIT-alkoholin käytön testi Jos potilastietojärjestelmässä tietoja tallennetaan FinLOINC-luokituksen avulla, on se ensisijainen kirjaamistapa.

Fysiologiset mittaukset	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan terveydentilaan liittyviä fysiologisia suureita kuten pituus, paino ja verenpaine sekä näiden perusteella tehdyt johtopäätökset.	Terveydentilaan liittyvät fysiologiset suureet: pituus, paino, painoindeksi (BMI), ISO-BMI, ympärysmitat, ihopoimumittaukset, rasva- ja lihasmassan sekä nesteen määritykset. Lisäksi kirjataan suureisiin liittyvät johtopäätökset.	Potilastietojärjestelmästä riippuen fysiologiset mittaukset kirjataan joko FinLOINC-koodeilla tai Fysiologiset mittaukset –kansallisen otsikon alle.
Testaus- ja arviointitulokset	Otsikko, jonka alle kirjataan terveydenhuollon ammattihenkilöiden potilaalle tekemät tutkimukset, testaukset ja haastattelut sekä niihin perustuvat johtopäätökset.	Ravitsemusterapeutin tekemät tutkimukset, testaukset ja haastattelut sekä niihin perustuvat johtopäätökset, mm.: vajaaravitsemuksen riskin seulontaan ja ravitsemustilan arviointiin liittyvä kommentointi, ruokailutottumukset, ravinnonsaanti ja –tarve sekä ravitsemukseen ja ravitsemushoitoon liittyvä seuranta ja arviointi.	RD134 Vajaaravitsemuksen riskin seulonta (käytetään jos *Terveysteen vaikuttaviin tekijöihin* kirjattua NRS-2002 tmv pistemäärää ja tulosta halutaan kommentoida tarkemmin). RD135Ravitsemustilan arviointi RD112 Ravintoanamneesi RD120 Ravinnonsaannin määrittäminen RD170 Ravinnontarpeen arviointi RD140 Ravitsemuksen kokonaisarvio RD160 Ravitsemushoidon seuranta
Kuntoutus	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan moniammatillisen kuntoutuksen ja terapia- ja erityispalveluiden toteutukseen, sisältöihin tai toimintoihin avo- ja laitoshoidossa liittyviä tietoja.	Ravitsemusterapian toteutus ja sisältö sekä siihen liittyvät ohjeet.	RD210 Ravitsemusohjaus RD211 Ravitsemusohjaus yksilölle RD214 Ravitsemusohjaus ryhmälle RD212 Moniammatillinen ravitsemusohjaus RD213 Lähihenkilöiden ravitsemusohjaus RD220 Ravitsemusohjeen laatiminen RD230 Ruoanvalmistuksen opetus RD240 Elintarvikevalintojen ohjaus RD250 Opetusaterian ohjaus
Ennaltaehkäisy (Preventio)	Otsikko, jonka alle kirjataan rokotuksiin, terveyskasvatukseen, terveyden edistämisen ohjaukseen ja ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon tähtäävään toimintaan liittyvä tieto.	Työterveyshuollossa työskentelevä ravitsemusterapeutti käyttää Kuntoutus - otsikon sijaan Ennaltaehkäisy - otsikkoa.	RD210 Ravitsemusohjaus RD214 Ravitsemusohjaus ryhmälle RD212 Moniammatillinen ravitsemusohjaus RD213 Lähihenkilöiden ravitsemusohjaus RD220 Ravitsemusohjeen laatiminen RD230 Ruoanvalmistuksen opetus RD240 Elintarvikevalintojen ohjaus RD250 Opetusaterian ohjaus

Suunnitelma	Otsikko, jonka alle kirjataan potilaan terveydentilaa, tutkimusta, hoitoa, kuntoutusta ja niiden järjestämistä palvelutapahtuman yhteydessä käsittelevä suunnitelma sekä palvelutapahtuman jälkeen tapahtuvaksi suunniteltu jatkohoito. Huom. Hoitojaksojen välinen (avohoidon) potilaan ja terveydenhuollon eri toimijoiden yhteinen hoitosuunnitelma kirjataan ensisijaisesti erilliselle rakenteiselle ylläpidettävälle Terveys- ja hoitosuunnitelma asiakirjalle.	Suunnitelma ravitsemusohjauksen ja –hoidon toteutuksesta ja järjestämisestä palvelutapahtuman tai sen jälkeisen jatkohoidon yhteydessä. Huom. Ohjauksen sisältö ja tavoitteet kirjataan Kuntoutus-otsikon alle. Suunnitelma-kirjaus voi olla esim. "Verenpaineen ruokavaliohoidon ja painonhallinnan ohjausta jatketaan xx.xx.20xx", "Seuraava tapaaminen xx.xx.20xx" tai "Asiakas toteuttaa ravitsemushoitoa omatoimisesti, ei sovita jatkoseurantaa".	RD150 Ravitsemushoitosuunnitelma
Väliarvio	Otsikko, jonka alle kirjataan tietoa potilaan kyvystä selviytyä arjen toimintojen fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista ja kognitiivisista vaatimuksista sekä näihin liittyvä kehitys tai muutokset.	Käytetään koko merkinnän otsikkona* muiden kansallisten otsikoiden lisäksi pitkäkestoisessa ravitsemusterapiassa.	Käytetään tarvittavia kansallisia otsikoita, nimikkeitä ja FinLOINC-koodeja
Loppuarvio	Otsikko, jota käytetään potilaan osastohoidon tai muun pitkäaikaisen hoidon, esimerkiksi psykiatrisen päiväsairaalajakson tai kotihoitojakson, päättyessä yhteenvetomerkintöjen kirjaamisessa. Huom. Loppuarvio sisältää kuvauksen hoidon kulusta ja hoidon aikana potilaan voinnissa ja hoidossa tapahtuneesta oleellisesta kehityksestä ja lopputuloksesta, tehdyt toimenpiteet, merkittävät tutkimustulokset ja niiden johtopäätökset, diagnoosit tai hoidon syyt, laaditut asiakirjat ja hoitosuunnitelman.	Käytetään koko merkinnän otsikkona* muiden kansallisten otsikoiden lisäksi viimeisellä käyntikerralla. Pitkäkestoisen ravitsemusterapian päättyessä tai hoitovastuun siirtyessä toiseen organisaatioon tai pysyvästi erikoisalalta toiselle tehdään yhteenveto terapian kulusta, hoidon syistä, oleellisesta kehityksestä, tutkimustuloksista johtopäätöksineen, lopputuloksesta ja potilaan tilasta.	Käytetään tarvittavia kansallisia otsikoita, nimikkeitä ja FinLOINC-koodeja